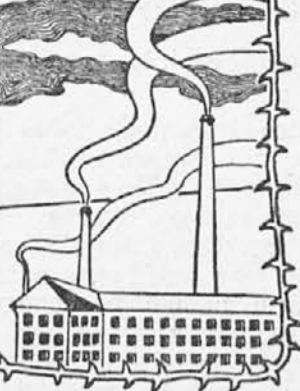

NAŠA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA

Izhaja vsak
petek.

Uredništvo in
upravnništvo v
Kopitarjevih ulicah
št. 2.

Na očinina znaša:
celoletna . . . K 3.—
poluletna . . . „ 1.50
četrtna . . . „ 0.75
Posam. št. „ 0.10

Štev. 12. V LJUBLJANI, dné 21. februarija 1908. Leto III.

Draginja.

V zadnjih dveh številkah »Naše Moči« smo priobčili iz delavskih krogov dva dopisa o vzrokih sedanje draginje. Kakor se vidi, so dotična izvajanja med našimi bravci-delavci vzbudili veliko zanimanje in zdaj imamo zopet iz vrst našega delavstva več dopisov, ki se v njih razmotriva, odkod velika draginja, ki ljudskim slojem ne dá izhajati. Priobčujemo jih, ne da bi hoteli se docela strinjati; kdor vé boljše povedati, naj se pa prihodnjič tudi oglasi, da bomo imeli popolno sliko.

Iz celjske okolice se nam piše:

Na vseh vogalih, stenah in plateh vsaki dan vidimo toliko plakatov in vabil nabitih. No, katera politična stranka pa je že zopet na delu, se vprašam ter urno pregledam vsebino teh vabil. Aha — že vem — to je finančna, oziroma pustna stranka, stranka vsiljivih, dobička željnih gostilničarjev, ne izvzemši raznih nič boljših grajzlerjev. Ti ljudje vabijo zlasti vas, večkrat lahkomišljene delavce in delavke, v svoje okinčane prostore, — čemu li neki? Da bi se vi veselja naučili? Ne, ne! Glavni namen jim je,

da dobro kupčijo napravijo, vas delavce s pomočjo alkohola, delamrznih škripačev in našemljenih punic omamijo ter iz vas trdo prislužene krajarje izvabijo. Povdarjam še enkrat lakomnost gostilničarjev, to pa zato, ker naše velemodre občine dovoljujejo tozadevne koncesije ponavadi najbolj sitnim, oziroma dobičkaželnim ljudem, takim, ki imajo itak že po eno ali celo dve obrti. Celo tovarniški ravnatelj pri Celju je koncesijoniran gostilničar in grajzler. Občine so upravičene, gostilniške koncesije podeljevati sposobnim ljudem brez vsacega določenega postranskega dohodka in so tudi upravičene kakovost vina, piva in posebno istega cene tudi nadzorovati. Pred vsem bi bile občine poklicane, da ustanove lastne gostilne in sicer pod pogojem, da se prodaja po nižjih cenah ali da se čisti letni dobiček razdeli med uboge dotične občine, oziroma porabi za občnokoristne, blagotvorne naprave! Delavci, pozor! Čas je, da se vzdramimo! Nehajmo že enkrat tako izdatno, dostikrat lahkomišljeno podpirati to alkoholno trgovino in uverjeni bodite, da bomo lažje dosegli boljše razmere, boljše bodočnost! Slednjič vprašamo še merodajne kroge: Kje tiči vzrok vedno naraščajoči draginji? Odgovor je lahek. Preveliko ljudi se hoče pečati z vso mogočo kupčijo in barantijo, delala pa naj bi samo pošten delavec in kmet in z izdelki svojega truda vzdrževala druge z delamrznimi ljudmi prenapolnjene stanove.

Iz Trbovelj nam somišljenik takole pove svoje mnenje:

Draginja v naši dolini je vedno večja, zato se sevé nobeden ne briga, tudi naši socialni demokratje se nič ne ganejo, čeprav se navadno radi povsod vmes vtikajo. Zato bo potrebno, da se naši poslanci tega dela nekoliko poprimejo in sicer se bomo obrnili na gospoda poslanca dr. Benkoviča, da bo pri vladi poskrbel in storil potrebne korake. Kajti naši štacunarji nekoliko

preveč bogatijo. V kratkem se bo zopet eden iz Trbovelj poslovil, ki je tukaj od delavcev obogatel. Tudi mesarji so sedaj postali precej plemeniti, kajti cena pri živini je skoraj za eno četrtno padla, ali meso ima ravno tisto ceno, kakor takrat, ko so ceno povišali. Povrh tega, ako zahtevaš pol kilograma mesa, moraš biti zadovoljen, ako ti samo glavino nameče, kajti pri nas ni razlike, ako je prednji ali pa zadnji del živine, to je vse ena cena. Posebno se že dalj časa opazuje, kako se tukaj pri nas meso vozi. Pokrije se na vozu z umazano plahto, ki je vsa okrvavljena, in tako ti dirja po cesti, kakor konjedec s svojim zakladom; ako bi pa kateri mislil, da je to pretirano, naj se takoj sam prepriča. Pri nas potrebujemo še enega mesarja in dva štacunarja, potem bi bila živila že ceneja.

Iz Bistrice pri Rožu se nam poroča sledeče:

Kakor povsod, se tudi pri nas splošno toži o draginji živil. Prvotno se je mislilo, da je krivo temu dejstvo, ker se ni odprla meja za uvoz tuje živine in mesa. Iz poštenega časopisja in na shodih pa smo spoznali, da povzročajo draginjo brezvestni špekulantje in razni trgovci, ki nimajo nikoli dosti polnih žepov. Četudi je zadnji čas cena živini izdatno padla, se prodaja pri nas 1 kilogram govejega mesa po 1 K 40 v. Ravno tako je pri drugih rečeh. Tudi žitne cene so padle, a moka se prodaja: pšenična 1 kilogram po 44 v. in ržena po 38 v. itd. Ni čuda, če gleda potem delavec s skrbjo v bodočnost. Ako pa prideš v kako prodajalno, ti pa malone jokaje pripovedujejo, da nič nimajo dobička. Pa delavci si bomo že sami pomagali. S tekom časa se ustanovi konsumno društvo in učili bomo špekulante delati cene. Dandanes pač živimo v dobi, ko sta se liberalizem in kapitalizem združila, da izkoriščata ubožno delavsko

L. L.

Defilirka.

Prizor z vojaškega vežbališča.

(Konec)

Končno, po dolgem čakanju, se prikaže na ovinku ceste Ekscelenca na iskrem konju. Tromba zadoni, in srca po vežbališču zadržajo. Konji zahrskajo, vedoč, kaj znači to znamenje. Vsi stotniki še enkrat pred važnim trenutkom s svojih konj z bistrim očesom premerijo vrste svojih mož; po celem vežbališču gre čut skrajno napetega pričakovanja, čut poslednje nestrpnosti, in ta hip zaplapola v zraku pred celim vežbališčem zelena perjanica generalovega klobuka. Nepremično kakor skale stoje vrste, le konji pred večjimi oddelki bijejo s kopiti, čakajoč, da skočijo pred mogočnega poveljnika, kateremu ima njihov gospod dati ravnoport. Sablje se bliskajo v solnčnih žarkih, in hrskanje konj stresa ozračje. Konji poveljnikovega spremstva ponosno neso pred vrstami svoje gospode, stresajo grive in samozavestno dvigajo glave. In oči nadzorujočih častnikov vpirajo bistre poglede od moža na moža, od oddelka na oddelk. Vsak madež na orlu čake ali na gumbu vidijo, noben gibljeje glave ali telesa jim ne ostane skrit.

Toda glavni del je defilirka. Tam se ima pokazati izvežbanost čet, tam pokažejo častniki, česa so naučili svoje vojake.

In tudi ta trenotek pride.

Najprej je bil na vrsti topničarski polk. Pehota je imela med tem ostati na drugi strani vežbališča, tam kjer se svet pričinja dvigati.

Nekako na sredi pota, ki ga je imelo obiti topničarstvo, se postavi korni poveljnik s svojim spremstvom. Hipna pavza nastane, katere tišina moti le hrskanje konj, vpreženih pred težke topove.

Nato zazveni mogočno povelje, konji dvignejo noge, topovi se zganejo. Ravne vrste se začno pomikati naprej, konji v isti višini, osi koles v isti črti. Pred vsakim topom trije pari konj, stopajoči enakomerno in ponosno dvigajoči glave.

Sablje častnikov, trdo sedečih v sedlih, se klanjajo pred kornim poveljnikom in bliskajo v solnčnih žarkih. Prizor, pri kakoršnem se človek navduši in zahrepi po boju, po topotanju konjskih kopit, pokanju pušk in grmenju topov.

Pozorno gleda poveljnik to mimo njega se pomikajočo mlado moč. Obličje mu postaja jasnejše in jasnejše, in obsije ga popolna zadovoljnost.

»Izvrstno,« pravi polkovniku, katerega oči so strogo zasledovale vsako kretnjo podložnost.

»Toda,« nadaljuje Ekscelenca, »pokažite mi, kako bi defilirali v najhitrejšem diru.«

Dirja se s topovi v mirnem času le zelo redko, kolikor je neobhodno potrebno kot vaja za resne slučaje. Običajno se vršijo vaje v navadnem teku, moči konj se ne nopenjajo do skrajnosti. Ekscelenca si je vendar zaželela defilirke v najsilnejšem diru. In vsaka želja poveljnikova je povelje, in vsako povelje je sveto in se mora hipno izvršiti.

Konji pred topovi obstanejo, in vse čaka novega povelja. Zadovoljni so obrazi častnikov, kajti nič se ni zgodilo, kar bi jim moglo nakopati nemilost na višjih mestih. A vendar jim je na obrazih čitati, da ne vedo dobro, kako se izvrši novo povelje.

Na drugi strani vežbališča je med tem igrala godba. Njeni glasovi so daleč naokoli stresali ozračje, nadkriljevali pesmi škrajancev in šumenje reke ter po obrazih vojakov razlivali jasnost in zadovoljnost. Zdelo se je, da celo mlado jutro srka v sé te silne glasove, v katerih sta bili posebljeni moč in energija, mladost in odločnost živih sten, stoječih proti vsakemu navalu neprijateljskih čet.

V to godbo se pomeša novo povelje. Konjska kopita zacepetajo, in kakor splasene beže živali, toda v ravni vrsti, konji v isti višini, osi koles v isti črti. Skoro ni razločevati konja od konja, človeka od človeka. Zemlja se trese pod težkimi topovi, in oblak prahu se dvigne nad viharno bežeči polk in se pomeša s čistim zra-

maso. A upamo, da pride čas, ko se bo to nesramno izkoriščenje delavskih slojev od strani špekulacije zatrla in da dobi delo prvotno veljavo in spoštovanje.

Organizacija nemškega krščanskega tobačnega delavstva.

Rees ob Reni, 17. febr. 1908.

I.

Rees je malo mesto ob Reni. Če hočeš tja, se moraš peljati do postaje Empel, od katere vozi ozkotirna železnica v Rees. Ko so namreč gradili svetovno železniško progo, ki veže Kolin s Haagom, niso marali Reesčani železniške postaje. Zdaj jim je zanj tako žal, kakor našim Škofjeločanom. V Reesu ni nič posebnega. Mesto je nekoliko večje kakor naš Kranj, a mene zanima zato, ker se nahaja tu vodstvo. Osrednje zveze krščanskega tobačnega delavstva Nemčije.

Koncem l. 1899 se je zbralo v Kempenu kakih 30 delavcev iz Dulkna, Gelderna, Gocha in Kaldenkirchna. Posvetovali so se, kako naj bi se ustanovila strokovna zveza krščanskega tobačnega delavstva. Gospodarsko stanje tobačnega delavstva ni bilo sijajno. Svobodna strokovna zveza tobačnega delavstva v Nemčiji je vedno bolj kazalo socialno demokratiški značaj in se je hujskalo pa zabavljalo proti veri in farjem. Zgled kršč. del. strokovnih zvez rudarjev, kovinarjev in pa tekstilnega delavstva je bodril i tu zbrane može, da si ustanove lastno zvezo. Na omenjenem sestanku so sklenili, da ustanove krščansko stanovsko društvo tobačnega delavstva. Sklenili so, da skličejo 19. novembra 1899 v Geldernu večji shod zapornikov tobačnega delavstva. Na shodu je poročal sedanji nemški državni poslanec Giesberds. Soglasno so sklenili, da ustanove strokovno zvezo kršč. nemškega tobačnega delavstva.

Ustanovljena zveza se je lepo razvijala. Po štirimesečnem obstoju je imela že nad 700 članov. Nato je pa šlo bolj počasi naprej. Socialni demokrati tu v Nemčiji so namreč na las podobni našim ljubljanskim ljubiteljem rdečih ovratnic. Zbadali so kršč. misleče sodelavce, sumničili voditelje, opravljali, lagali in farbali prav tako, kakor znajo zgolj le rdeči ljubitelji in oboževalci opičje zalege.

Pa tudi podjetnikom ni bilo kdosi gavedi kako všeč, da so se stanovsko združili kršč. tob. delavci. Po več krajih so uvajali novotarije, da razdvoje delo. V Kaldenkirchnu so uvedli l. 1900 takozvani »Bündelsystem«. Delavstvo je ob tej priliki zahtevalo več stvari, a ker tvrdka ni marala ustreči delavcem, so pa pričeli stavkati.

Kaldenkirchenški tvorničarji, ki so se medtem tudi organizirali, so bili ogorčeni. Sklenili so, da izključijo od dela vse, organizirane delavce in delavke. Prvič je bilo, da so to storili tvorničarji z organiziranimi kršč. delavstvom v Nemčiji. Mlada zveza s svojimi nizkimi prispevki seveda še ni bila dovolj pripravljena na vojsko. Sama bi je ne bila mogla izvojevati.

kom, prepojenim s solnčnimi žarki. Sablje častnikov se bliskajo sredi oblaka kakor strele, in bobnenje koles se meša z glasovi godbe.

Zadovoljen smehljaj se razlije Ekscelenci po obrazu. Zadovoljen in triumfujoč. In v polkovnikovih očeh zasijeta sreča in radost.

Toda ta hip, le trenotek pred koncem besnega dira, se zgodi tam sredi bliskovito leteče tolpe nekaj groznega. Top se odtrga od prednjih koles, in kakor žoge od tal odlete vojaki s svojih mest na topu. Kot blisk zavijejo zadnji mimo tega topa. Da, silna mora biti izvežbanost in pazljivost vojaka, orlovsko mora biti njegovo oko in najpopolnejša mora biti dresura živali, da je mogoče na ta način zaviti okoli ovire.

Nalik žogi, kakor rečeno, so odleteli vojaki s svojih mest. In izpod ponesrečenega topa in izpod koles topov, ki so zavili, se začujejo kriki bolesti, tako grozno zveneči med glasovi godbe. In ko odfrči dirjajoča tolpa mimo, je videti sredi prahu v rdeči krvi pet mladih teles, eno pod zaostalim topom, druga naokoli. In kri mladih teles s meša s solnčnimi žarki in z vmazanim prahom, glasove godbe spremljajo glasovi divje bolesti.

S srditim obrazom prijezdi polkovnik na lice mesta. Smehljaj na obličju Ekscelence je izginil, in ker je izginil ta smehljaj, se je izraz

Ker se je šlo proti svobodi delavskega združenja, je pozvalo načelnštvo skupne zveze krščanskih strokovnih društev v Nemčiji delavstvo, da naj prispeva svojim od dela izključenim sotovarišem. Prihajali so obili prispevki. Zaostala niso tudi verska delavska društva. (Katoliška delavska društva, društva katol. delavk, rokodelska, mladeniška itd.) Boj je trajal več mesecev in se je končal z malim uspehom za delavstvo.

Dasi se v tej vojski, ki je stala 18000 mark, ni mnogo dosegla, je bila pa le velikega pomena za nadaljni razvoj delavskega strokovnega združevanja. Zbudila je med kršč. delavstvom požrtvovalnost in dokazala, da se gre krščanskemu delavstvu resno za to, da izvojuje delavstvu svobodo združevanja. Obenem je pa boj tudi dokazal obrekovalcem kršč. tobačnega delavstva, kako da so lagali, ko so trdili, da delajo društva kršč. delavstva sporazumno in pa v obrambo podjetnikom.

V Kaldenkirchnu se je pa ob vojski tudi ustanovila zadružna tvornica, kjer so dobili delo in zaslužek tisti, ki so jih vrgli brezsrčni, le svoj denar ljubeči podjetniki. Zadružna tobačna tvornica še zdaj obstoji in prav dobro deluje. Naše strokovno društvo nima sicer ž njo nikake zveze, a delo dobe v njej delavci in delavke, ki jih zaradi agitacije postavijo na cesto njihovi gospodarji. Po predpisih Kaldenkirchenška zadružne tvornice sprejmejo v delo samo člane krščanske tobačne strokovne zveze v Nemčiji.

Po boju v Kaldenkirchnu je zveza le počasi napredovala. Nizki prispevki 5 in 10 fenigov pač niso omogočevali agitacije v velikem obsegu, ki je precej draga. Zveza je morala tudi pokrivati dolgove, ki so nastali ob času opisane vojske. Zato so sklenili na občnem zboru dne 28. aprila 1901 v Geldernu, da povišajo s 1. oktobrom prispevek na 15 fenigov tedensko. Zadostovalo pa ni tudi uvedeno zvišanje prispevka.

Naslednje leto je namreč izključila od dela tvrdka Koch in Bekex v Eupenu 60 delavk. Zveza je bila zato prisiljena, da se obrne zopet na splošno zvezo. Ob tem gibanju je policija prepodila tiste delavke, ki so stale na »štrajkarski straži«. Nekaj jih je pa še kaznovala, ker niso takoj zbežale, ko je to zahteval strogi policist, ki nosi tu pikelhavbo na glavi in nima pod vratom polmesečnega policijskega znamenja, kakor pri nas v Ljubljani. Po shodih in v časopisju je ostro nastopilo delavstvo proti takemu nasilstvu.

Rajni tobačni delavec Müller je močno delal na to, da se je razširila zveza tudi v južni Nemčiji. Tu se je ustanovil lastni »Zvezin« okraj, ki ga je vodil Müller. Ko so postavili zaradi agitacije na cesto, ga je nastavila Zveza za svojega tajnika. Organizacija v južni Nemčiji je zato še bolj napredovala in celo prekosila starejši okraj ob spodnjem Renu.

Na Zvezinem občnem zboru 22. majnika 1904 v Düsseldorfu se je sklenilo, da se nastavi kot Zvezina tajnika načelnik Cammam v Reesu in pa načelnik II. zvezinega okraja Müller.

Začetkom l. 1905 je pričela izdajati zveza lastno glasilo. Število članov se je vedno ve-

sreče na polkovnikovem obličju izpremenil v izraz najsilnejše jeze.

»Kdo je tepec, ki mi je zagrešil to?«

»Jaz umiram, prijatelji! Z Bogom!« se začuje hropeče in v presledkih izpod zaostalega topa. In še enkrat se krčevito strese telo, na kar je videti le še slabotno trepetanje.

»Na pomoč! Na pomoč! Pošljite po zdravnika!« se začuje okoli topa.

»Zdravnika? A paziti ne znate?« se zadere polkovnik. A vendar se v svoji jezi zavé in pošlje ordonanco po zdravnika.

Ordonanca odjezdi po vežbališču. Toda zastoj išče, zdravnika nikjer nobenega. Spomni pa se, da služita pri pehoti dva njegova znanca, ki študirata medicino, kot prostovoljca. In ta dva pripelje na kraj nesreče.

Kaj naj počneta? Dve leti sta študirala, pa naj brez vsakih priprav pomagata ranjencem? Niti vode ni bilo nikjer.

Dalje se je mešala kri s solnčnimi žarki in umazaniam prahom, vzdihli so se izvijali iz prsij, a Ekscelenca je odjezdil k pehoti. Godba je igrala dalje in polkovnik je zmerjal svoje topničarje. In veseli glasovi godbe so bili mrtvaška pesem umirajočim in pohabljenim.

To je prizor, ki mi stopi pred oči, kadar koli se ozrem na vežbališče.

čalo. Zadel jo je pa tudi hud udarec. Na nekem shodu 19. marca 1905 je namreč še govoril neumorno delujoči Müller, a 24. marca je bil že mrtev, star šele 26 let.

F. J.

Otroško delo.

Državnozbornski pododsek za ureditev otroškega dela je postavil v svoji seji dne 17. t. m. sledeča načela:

Pred 14. letom se smejo otroci pri obrtnem delu uporabljati le, ako to ni v kvar njihovega telesnemu in dušnemu zdravju in če jih to ne odvraca od šole.

Do 12. leta je za otroke sploh vsako pridobivno delo prepovedano.

Na kmetih se sme otroke za lahka dela uporabljati po 10. letu.

Kadar je šola, se otroci smejo šele eno uro po šolskem pouku poslati na delo, ki ne sme trajati več kot tri ure.

Strogo je prepovedano mladini mesto plače ali hrane dajati alkoholičnih pijač.

Pri motorjih se sploh ne smejo uporabljati.

Ostale točke in podrobnosti se rešijo v prihodnji seji.

Za tobačno delavstvo.

Na plesni venček »Porpornega društva delavcev in delavk c. kr. tobačne tovarne v Ljubljani«, ki se vrši v soboto, dne 22. februarja, v veliki dvorani hotela »Union«, vabimo zopetno vse naše somišljenike! Sodelovala bo ljubljanska društvena godba, čisti dohodek pa je namenjen bolniškemu podpornemu zakladu. Začetek veselici je ob 8. uri zvečer, vstopnina 1 K, za ude 50 h. Dobrodošle so tudi maske proti izkazu vabila. Častna dolžnost vsakogar, ne samo delavca, temveč tudi vseh tistih, ki z našimi težnjami sočustvujejo, je, da posetijo veselico »Podpornega društva«, kateri namen je gmotno pripomoči delavcem in delavkam, organiziranim v krščansko-socialnem taboru. V soboto vsi na plesni venček tobačnega delavstva v »Unionu«!

Dr. Korošec za tobačno delavstvo v proračunskem odseku. Proračunski odsek na Dunaju je 18. in 19. t. m. dopoldne razpravljal o tobačnem proračunu. Dohodki za tekoče leto se proračunavajo na 243.957.800 kron, stroški na 92.766.400 kron, prebitek torej na 151.191.400 kron. Stroški so: Za upravo 4.600.000, za nakup tujega tobaka 30.250.000; za nakup domačega tobaka 19.453.000, nove zgradbe 1.200.000, za razstave 10.000, za prodajo tobaka 2.675.400 kron. Tobaknih tovarn v Avstriji je 29. Čisti dohodek se je lani zvišal za 4.097.000 kron. Poročevalec dr. Korošec je obširno razpravljal o različnih točkah te postavke ter nazadnje predlagal resolucije v prilog tobačnega delavstva, paznikov in delovodij, subalternih uradnikov ter tobačnih trafikantov. Razni govorniki so navajali razne želje tobačnega delavstva in uslužbencev ter zahtevali za trafikante višje provizije. Poslanec dr. Žitnik je priporočal finančni upravi, naj upošteva vse našete želje, v kolikor so opravičene in izvršljive. Finančna uprava je v prvi vrsti poklicana svoja podjetja tako urediti, da so vzgled zasebnim podjetnikom. Vsak pošten delavec zasluži primerno plačilo. Razmere časa pa so take, da rastejo potrebe in dosledno tudi plače. V drugi vrsti prosijo pazniki in delovodje v tobačnih tovarnah, da se jim plače primerno zvišajo. Ker pa čujemo, da je že izdelan predlog in izročen finančnemu ministru, zato govornik podpira dotično resolucijo dr. Korošca. Končno je poročevalec dr. Korošec priporočal svoje resolucije glede na izboljšanje gmotnega položaja delavcev in uslužbencev tobačne režije, glede na delavce, paznike in delovodje. Odsek je dr. Koroščeve predloge vse soglasno sprejel. Ministrski svetovavec Swoboda je obljubil, da bo vlada opravičene zahteve delavstva upoštevala ter njihovim pritožbam ugodila in sploh izkušala vse nedostatke odpraviti. Dr. Korošec je ministru izročil spomenico tobačnega delavstva ljubljanskega.

Volitve za odbor bolniške blagajne tobačnega delavstva v Ljubljani se bodo vršile dne 24. februarja. Delavci in delavke! Agitujte in volite vsi kandidate, ki jih je postavilo naše »Podporno društvo«! Ti so sledeči:

Ivan Verbič,
Jožef Sevinc,
Matija Golobič,
Marija Rojc,

Helena Koprivc,
Marija Gec.

Delavci in delavke! Na delo za naše kandidate!
24. februarja vsi oddajte svoje glasove za naše
somišljenike in somišljenice!

Med brati in sestrami.

Zgornji Kaštel: Tu je 17. t. m. padel pod voz 15 letni sin tovarniškega delavca Jakoba Pintarja, Jakob Pintar. Voz, ki je bil težko obložen in je tehtal okoli 3000 kil, je nesrečniku šel čez trebuh. Eno roko ima dvojno zlomljeno. Seveda so ga takoj odpeljali v bolnišnico v Ljubljano.

Vevče: V naši tovarni se doklada, takozvani »Zulog«, suši, kajti papirja se vedno več izdela, doklada pa se vedno bolj zmanjšuje, kar se nam pač zelo čudno zdi. Treba bo povprašati, kam to gre. Tudi nedeljski počitek je šel rakom zvižgat. Treba je v nedeljo delati do opoldne, pa če ni drugače, v pondeljek iti na delo zopet ob štirih zjutraj. Sicer se nedeljske ure dvojno plačajo, toda zato pa jih odbijejo pri dokladi. Dotične osebe, ki imajo to v rokah, na to opozorimo. Seveda, zdaj jim ni toliko za zamerit, ker so ravno ples imeli, kar stane denar.

Vevče: V naši tovarni so postavili novo turbino, močno za 200 konjskih sil. Delo je trajalo od avgusta l. l. pa do februarja t. l. V celi tovarni imamo zdaj 3 turbine, 7 parnih strojev in 6 motorjev za elektriko.

Gradec: Slov. kršč. izobr. društvo »Domovina« v Gradcu priredi dne 29. svečana predpustno plesno veselico v dvorani »Sandwirt« (Griessgasse). Igra veterinarska godba grof Gleispach. Začetek ob 8. uri zvečer. Traja do 4. ure zjutraj. Vstopnina pri blagajni 80 vin., v predkupu 60 vin. K mnogobrojni udeležbi uljudno vabi odbor. — Vstopnice v predkupu se dobivajo v društvenih prostorih, Stigergasse št. 2 l. nadstropje; v vinotočju g. Janžekoviča Mariahilferplatz št. 5, ter v tobakarni Griesskai št. 14.

Idrija. Naša strokovna zveza delavcev eraričnega rudnika dela. Sklicala je dne 12. t. m. shod delavcev, na katerem je bil dnevni red: Delavske razmere. Lepo število delavcev se je zbralo ter po daljši debati sklenilo resolucijo, katero se je sklenilo poslati po našem delavskem državnim poslancu Josipu Gostinčarju en izvod na poslaniško zbornico, en izvod na poljedelsko ministrstvo. Naše zahteve so: Vsak delavec naj dobi prvo stopinjo 40 odstotkov sedanjega deseturnega šihata, tako da delavec nič ne izgubi, kar je tudi popolnoma upravičeno; da pride vsak delavec pri tukajšnjem rudniku, žgalnici, kjer je posebno slab zrak, v 35 letih v polno provizijo, ker posebno dobre narave mora biti, da je po 35letni službeni dobi še kolikaj zmožen za kako delo. Naše zahteve torej niso prav nič pretirane. Kakor dandanes vidimo, gre vse za napredkom, pa tudi vidimo veliko bedo naših starih tovarišev provizijonistov. Nihče se ne briga zanje, še ministrstvo ne. Na milo in nemilo se jih pusti skoraj za lakoto pomirati. Zaradi tega se v nas mlajših že napol izrabljnih delavcih, ko gledamo grozno bedo naših starih tovarišev, vzbuja zavest, da če danes kaj ne ukrenemo in si ne preskrbimo za svoja stara leta, nam nikoli ne bo pomagano. Zatorej pa mi zborujoči delavci zahtevamo od zbornice in ministrstva, da se preuredi rudarski zakon bratovske skladnice, da se nakaže vsakemu staremu in onemoglemu delavcu takovisoko provizijo, da se bo mogel preživeti. Predlagamo sledečo tabelo:

1. Vsak delavec, ki stopi v pokoj, naj se provizijonira na deseturni ših, v katerem se mora upoštevati tudi naturalijo, dalje na trideset dni, ker moramo večinoma delati vse dni; naj bi torej bili enaki z državnimi uslužbenci, saj vendar služimo vse enega gospodarja.

2. Vsakemu delavcu, ki se pri delu poškoduje brez ozira na službeno dobo naj se da popolna provizija. V provizijo naj dospe v 35-letni dobi.

3. Od treh do pet let naj se da 40 odstotkov vsakemu onemoglemu delavcu. Od 5 do 10 let 50 odstotkov, od 10 do 15 let 60 odstotkov, od 15 do 20 let 70 odstotkov, od 20 do 25 let 80 odstotkov, od 25 do 30 let 90 odstotkov, od 30 do 35 let 100 odstotkov.

Vsi uradniki in drugi državni uslužbenci imajo popolno plačo, ko gredo v pokoj. Mi jim tega prav nič ne zavidamo, ker dobro vemo, da se tudi v pokoju denar potrebuje, zaradi tega pa tudi mi zborujoči delavci soglasno zahteva-

mo, da se tudi nam delavcem nakaže celo plačo. Kakor je razvidno, so popolnoma upravičene naše zahteve in zategadel se obračamo s polnim zaupanjem na zbornico in ministrstvo, da se naše borne zahteve rešijo v najkrajšem času. Potegovati pa se je treba tudi za to, da bi provizijonisti dobivali, kakor dosedaj delavci, brezplačno žito in drva, kar je bilo leta 1896 od gospoda grofa Ledeburja vsem tukajšnjim delavcem brez izjeme podeljeno. — Ravno na istem shodu se je sklenilo poslati na poslaniško zbornico sledečo resolucijo:

Ker ni v državnem proračunu za leto 1908 nikake postavke za delavsko starostno zavarovanje, se je sklenilo na današnjem shodu podpisane društva, da naj visoka zbornica takoj prične razpravo o delavskem starostnem zavarovanju in o izpremembah dosedanje delavske starostne postavodaje.

Ti-le dve resoluciji so se torej sprejeli na shodu dne 12. t. m. ter se poslali na državnega poslanca Josipa Gostinčarja dne 18. svečana 1908. Radovedni smo, kaj si bode sedaj izmislil naš lažimodri Tonče in njega svetovavci špehmagistri.

Iz Jesenic. »Urban Smukova ženitev«, narodna veseloigra, se je preteklo nedeljo uprizorila v »Delavskem domu« na Savi. Vloge so bile v najboljših rokah. Vsak igralec je s svojim nastopom vzbudil veliko odobravanje. Posebno pohvalo zasluži g. J. Martinjak, ki je prvič igral glavno vlogo. Burno odobravanje koncem vsakega prizora je kazalo zadovoljnost občinstva. Obisk je bil dovoljen kljub mnogim plesnim veseliam. — V nedeljo, 23. svečana, se pa zopet pripravlja »Urban Debeluhar«, predpustna veseloigra v petih dejanjih. Mešane vloge z dvajsetimi osebami. Kdor se hoče ta predpust še enkrat pošteno nasmejati, naj pride v nedeljo ob pol 8. uri v »Delavski dom«, ne bo mu žal! Vstopnina navadna: 1 K, 80 h in 60 h sedeži, stojišča 30 h. Po predstavi običajna prosta zabava pri mizah. Somišljeniki in somišljenice, dolžnost naša je, da podpiramo »Katoliško delavsko društvo«! Mnogo stori za izobrazbo in poduk našega ljudstva. Saj odbor vedno gleda na to, da ustreže ljudstvu, ne straši se ne truda ne stroškov. Čim več moči bo imelo, več bo lahko storilo. Torej v nedeljo vsi v »Delavski dom«! — Neki c. kr. sluga iz Kranjske gore se je tukaj v neki prodajalni nekako zaničljivo izrazil o »Delavskem domu« rekoč: »A to je pa na klerikalni podlagi, a pravzaprav na farški.« Mi svetujemo temu tičku, da naj pazi na svoje besede. Da bi žalil sluga c. kr. urada »Delavski dom«, oziroma »Katoliško delavsko društvo«, to vendar ne gre, saj so se časi zelo izpremenili! — Ob otvoritvi »Delavskega doma« se je na Savi 25. avgusta l. l. pozabil trobojni trak z zlatimi franžami in brez napisa, vreden do 50 kron. Obrne naj se pisмено na blagajnika »Katoliškega delavskega društva« Ivana Vidmarja, Ukova 73, Jesenice-Fužine.

Zagorje ob Savi. Hinavski Čobal ne čuti nikdar potrebe, da bi prišel v cerkev. V nedeljo, dne 16. svečana, smo ga pa videli. Toda ne v cerkvi, marveč pri cerkvi! Sukal se je okoli svojih rdečih kmetov in jih vabil na shod. Bliža se čas deželnozborskih volitev. V gostilni gospoda Müllerja je imel prvi shod. Potem se je pa peljal v kočiji za delavske groše pod št. Jurij v Izlake. Njegovi sodrugi so pa po blatu lačni za njim capljali, da ne bi kandidat Čobal govoril praznim topliškim stenam. Čudno se nam zdi, da tudi ondotni župnik ne zamudi njegovih shodov, po katerih se zabavlja čez njegov stan, ne da bi si upal ga zavriniti. Bili so pa večidel

vsi njegovi domači privrženci, ki so glasovali za njegovo kandidaturo, dasi so dobro vedeli dotični kmetje, da niti volivne pravice nimajo. Glasovali so le v pomoč Čobalu, ki kandidira na dveh krajih. Saj se je že pri državnozborskih volitvah hvalil, ko se je Kopriva norčeval iz njega, da naj se podpiše v volivni imenik z naslovom državni poslanec. Trdil je: državni poslanec se ne bodem podpisoval, deželni pa gotovo. Pa kakor je razvidno iz njegovih shodov, tudi ni gotovo. Poslušala ga je večidel le njegova lačna telesna straža, ki nima pravice drugje glasovati, kot tam, kjer kmeta farbajo. Najde pa vedno kaj novega za svoje verne sodruge. Zdaj zopet agitira po gostilnah za socialno demokracijo pod pretvezo, da kdor se ne vpiše v društvo, bode odstranjen od dela. Spodrinili ga bodo delavci, ki prihajajo iz Nemčije in Amerike, ki so socialno-demokratsko organizirani. Naj le nekoliko potrpi, bo videl Čobal, koliko mu bodo dali ti organizirani tujci. Zglašuje se res marsikateri za podporo, pa more naprej. Kronc pa nima nobeden za socialnodemokratske voditelje.

Miren pri Gorici. Anton Vuk in gospodična Rozalka Vuk, rojena Mužulin, sta se poročila. Čestitamo!

Trbovlje. Bratovska ljubezen naših rdečih sodrugov se ja zadnji čas v prav svitli luči pokazala, ko so zahtevali, da se morajo nekateri vpokojeni delavci zopet na delo vzeti. Pri tem se je ubogim izdelanim starčkom pokojnina vzela za čas dela. Seveda ti vpokojenci niso več za težka dela porabljivi, zato so morali lahka dela prevzeti, ki so seveda tudi slabše plačana. Tako so ob pokojnino in še plača je pičila. Sodrugi so pri tej priliki hoteli zopet nekaj svojih hujšakcev v delo spraviti, pa so se vrezali, ker ravnateljstvo teh ljudi pod nobenim pogojem ne mara zopet sprejeti.

Prometna zveza.

Zahvala. Podpisani se tem potom najtopleje zahvaljuje slavnemu vodstvu »Prometne zveze krščanskih železničarjev« (Verkehrsbund) na Dunaju za podeljeno mu podporo in pri tem toplo priporoča vsem železničarjem to dobrodelno železniškosocialno društvo. — Ljubljana, 19. februarja 1908. — Fran Mrak.

Zahvala. Podpisani se pristrčno zahvaljujem vodstvu »Prometne zveze«, ki mi je o priliki bridke izgube soproga Ferdinanda Hahma izplačalo takoj 200 K (beri dvesto kron) mrtvaške podpore. Vsem železničarjem pa toplo priporočam to prekornostno društvo. — Ljubljana, dne 4. februarja 1908. — Ana Hahm, vdova.

Tomschik, znani socialnodemokratski državnozborski poslanec, ki je pri zadnjem štrajku železničarjev na Češkem delavce izdal vladi, je strašno osramočen. Nedavno mu je namreč urednik Stříbrny v Pragi očital, da je s tem, da je štrajkujoče železničarje izdal, iste oškodoval za 3 milijone kron! Tomschik je bil pri siljen tožiti, toda sodišče je urednika Stříbrny oprostilo, ker se mu je posrečil dokaz resnice! Tomschiku in njegovim rdečim sodrugom je torej zdaj pred vso javnostjo vtisnjen pečat izdajavcev delavskih koristi.

Južno železnico se opozarja na to, da zaporniški oziroma izmenjavniški pazniki na malih postajah ne dobivajo zaporniške doklade (Schrankenulage). Upati je, da južna železnica uvidi potrebo to urediti in ustreči njih želji.

Podporno društvo delavcev in delavk c. kr. tob. tovarne v Ljubljani

vabi najvljudneje na

PLESNI VENČEK

ki se vrši v soboto, dne 22. febr. 1908, v veliki dvorani hotela UNION. Začetek ob 8. uri zv. Vstopnina 1 K, udje 50 v. Sodelovala bo sl. ljub. društvena godba.

Čisti dohodek je namenjen bolniškemu podpornemu zakladu.

Dobrodošle maske proti izkazu vabila.

„Naša moč“
 izhaja vsak petek.
 Cena na leto 3 krone.
 Cene inseratom so:
 za male 6stopne oglase: 6 vrstic 70 v.,
 12 vrstic 130 v., 18 vrstic 180 v., 24
 vrstic 220 v. 3stopne oglase računamo:
 1 krat 9 v. petit vrsta, 2 krat 7 v. petit
 vrsta, 3 krat 5 v. petit vrsta.
 Uredništvo in upravništvo
 „Naše moči“
 Kopitarjeve ulice šte. 2.

Tovarna
 za stole

Franceta Švigeljna
 na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko
 izdeluje 2805 26-2
 vsakovrstne stole
 od preprostih do najfinejših po
 najnižjih cenah brez konkurence.
 Ilustrovan cenik pošlje se na zahtevo za-
 stonj in franko.

Delavke in delavci pozor!
 Najcenejše
dežnike in solnčnike
 domačega izdelka
 priporoča po najnižji ceni in najboljši
 kakovosti
Josip Vidmar
 v Ljubljani
 Pred škofijo št. 19, — Stari trg št. 4.
 Prešernove ulice št. 4.
 Popravila točno in ceno.

Vedno sveže blago!
A. Lukić
 Ljubljana, Pred škofijo 19.
 priporoča svojo
 veliko zalogo izgotov-
 ljenih oblek za dame,
 gospode, dečke in de-
 klince po najnižji ceni.
 Solidna postrežba!

Ustnov-
 ljeno let
 1862.

Milko Krapeš urar
 Podružnica Resljeva cesta št. 2 v Ljubljani Podružnica Resljeva cesta št. 2
 prej g. Jos. Černe. prej g. Jos. Černe.
 Jurčičev trg šte. 3, pri železnem mostu
 priporoča svojo bogato zalogo
 zlatih, srebrnih, tula- in nikelnastih
 ur, verižic, stenskih in nihalnih ur, uhanov in prstanov
 Kupuje in zamenjava staro zlato in srebro.
 Gosp. urarjem v mestu in na deželi priporočam
 izredno veliko svojo zalogo furnitur.
 Glavno zastopstvo za Kranjsko zaloga strun
 za nihalne ure v vseh dolžinah in debelostih.

Ustanovljeno leta 1845.
JOS. REICH
 Edini zavod
 za kemično čiščenje obleke ter za-
 storjev, barvarija in likanje usnja
 na par
Poljanski nasip —
Ozke ulice št. 4.
 Sprejemališče
 Šelenburgove ulice šte. 3.
 Postrežba točna. Solidne cene.

Gričar & Mejač
 Ljubljana, Prešernove ulice 9
 priporočata
 svojo največjo zalogo zgotov-
 ljenih oblek za gospode,
 dečke in otroke in
novosti v
 konfekciji za dame.

Pozor, slovenska delavska društva!
 Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni
 trgovini:
Češnik & Milavec
 (pri Češniku)
 Špitalske ulice Ljubljana Lingarjeve ulice
 v kateri dobite vedno v veliki izbiri najnovejše blago
za ženska in moška oblačila.
 Postrežba poštena in zanesljiva. Cene najnižje.

AUSTRO-AMERICANA

 TRIEST NEW YORK
 Potniki v Ameriko
 kateri želijo dobro, po ceni in
 za nesljivo potovati naj se obrnejo
 na
Simona Kmetetka
 v Ljubljani Kolodvorske ulice 28.
 Vsakovrstna Pojasnila daje se brezplačno.

Ivan Podlesnik ml.
 Ljubljana - - - Stari trg šte. 10

 Priporoča svojo
trgovino
s klobuki
in čevlji

 Velika zaloga
 Solidno blago
 Zmerne cene
